

Nr 162.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1937 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1937/1938 jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 146) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 beräkna ett förslagsanslag av 5,500,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 5 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 178, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för länsstyrelserna, att tillämpas från och med den 1 januari 1938,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under budgetåret 1937/1938,

dels ock till Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,150,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 253, inom första kammaren av herr N. Holmström m. fl. och den andra, nr 475, inom andra kammaren av herr M. Skoglund m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte i fråga om juristbefattningarna å ordinarie stat vid länsstyrelserna godkänna den av länsstyrelseutredningen framlagda personalförteckningen med däri föreslagna lönegrader och bevilja den ökning i av Kungl. Maj:t begärda anslagsbelopp, som därav föranledes,

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 254, inom första kammaren av herr C. Bengtsson m. fl. och den andra, nr 477, inom andra kammaren av herr G. Arnemark m. fl., vari hemställts, att riksdagen *antingen* måtte besluta, att befattningarna såsom landskanslist och landskontorist placeras i lönegrad B 17, samt uttala sig för att icke-ordinarie landskanslister och landskontorister i stadigvarande tjänst genomgående placeras två lönegrader högre än vad som föreslagits i propositionen, *eller ock* besluta tillerkänna ordinarie landskanslister och landskontorister ävensom icke-ordinarie sådana med 5 års stadigvarande tjänstgöring en tillfällig löneförbättring av 300 kronor per år, samt uttala angelägenheten av att eventuell ytterligare ut-

redning i lönespörsmålet i fråga företages så skyndsamt som möjligt och att den icke får föranleda en fortsatt förhandenvaro av de onormala löne- och befordringsförhållanden, som för närvarande förefinnas vid länsstyrelserna,

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 255, inom första kammaren av herr *N. Holmström* och den andra, nr 476, inom andra kammaren av herr *M. Skoglund* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att årsarvodet till försvarsassistenterna vid länsstyrelserna bestämmas till 1,200 kronor, samt bevilja den ökning i av Kungl. Maj:t begärda anslagsbelopp, som därav föranledes,

dels ock en inom första kammaren av herr *G. Ehrnberg* m. fl. väckt motion, nr 256, vari hemställts, att riksdagen ville hemställa, att frågan om behörighetsvillkor för erhållande av högre tjänster inom statsförvaltningen göres till föremål för skyndsamt utredning, som bör syfta till en i möjligaste mån enhetlig reglering av statsförvaltningens rekryterings- och utbildningsfrågor, samt att kompetensvillkoren för högre befattningar å landskontoren i avbidan på denna utredning lämnas oförändrade.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna i första kammaren.

Till grund för Kungl. Maj:ts förevarande proposition ligger ett av särskilda sakkunniga — den s. k. länsstyrelseutredningen — utarbetat betänkande med förslag angående länsstyrelsernas organisation jämte därmed sammanhängande spörsmål (statens offentliga utredningar 1936: 56).

I propositionen lämnas till en början en översiktlig redogörelse för bristerna i den nuvarande organisationen. Såsom sådana angivas disproportionen mellan länsstyrelsernas ordinarie och icke ordinarie arbetskrafter, mindre lämplig anpassning av arbetsformerna och arbetssättet efter arbetsbördan, alltför omfattande användning av partiella ledigheter samt det rådande bi-sysslesystemet.

Departementschefen anför bland annat följande.

Under de två årtionden, som förflutit, sedan länsstyrelserna i all huvudsak erhöilo sin nuvarande organisativa gestaltning, har den samhälleliga utvecklingen i mycket väsentlig mån pålagt dessa myndigheter nya uppgifter av de mest växlande slag. Det ligger under dessa förhållanden i sakens natur, att inför den oavlåttligt stegrade arbetsbördan organisationen skall hava utsatts för påfrestningar, som blottat brister, vilka icke kunna få fortbestå. Det må vara tillfyllest att för belysning av arbetsuppgifternas stegring erinra därom, att de i rikets länsstyrelser handlagda ärendena år 1919 belöpte sig till 672,000 men år 1933 uppgingo till 1,235,000, sålunda i det närmaste dubbla antalet.

Den ingående och mångsidiga granskning, som länsstyrelseutredningen ägnat det föreliggande problemkomplexet, har å ena sidan klarlagt de framträdande grundfelen i organisationen och å den andra lämnat praktiskt värdefulla anvisningar för dessas avhjälpande.

I förstnämnda avseende vill jag till en början erinra därom, att den snabba tillväxten av länsstyrelsernas arbetsbörda under ett förhållandevis kort

tidsskede medfört, att den därav föranledda ökningen i personaluppsättningen i mycket avsevärd utsträckning skett genom anställande av icke-ordinarie befattningshavare. Under de senaste femton åren har det ordinarie personalbeståndet praktiskt taget förblivit oförändrat. Innevarande budgetår finnas i samtliga länsstyrelser — inberäknat en lanträntmästare å övergångsstat — anställda 470 ordinarie befattningshavare. De icke-ordinarie befattningshavarnas antal utgör ej mindre än 540. Av det totala antalet befattningshavare inom länsstyrelserna äro sålunda allenast 46 % ordinarie. Därtill kommer som en omständighet, ägnad att ytterligare skärpa berörda missförhållande, att ett icke ringa antal ordinarie befattningshavare åtnjuta ledighet å egna tjänster för uppehållande av häradsskrivar- och landsfiskalsbefattningar.

Då man vidare går att undersöka bristerna i den nuvarande organisationen, har man att uppmärksamma ännu en omständighet, som är av beskaffenhet att i ogynnsam riktning påverka arbetet. Jag åsyftar därvid det förhållandet, att arbetsformerna icke allestädes och icke i erforderlig utsträckning anpassats efter den växande arbetsbördan. Utredningen har i detta avseende kunnat påvisa, hurusom åtskilliga ärendesgrupper med fördel eller i varje fall utan olägenhet kunna överlämnas till avgörande åt andra myndigheter. Men därutöver har utredningen givit uttryck för den uppfattningen, att förenklingar i arbetsformerna kunna vidtagas, som äro ägnade att öka effektiviteten i verksamheten. Denna sida av den föreliggande frågan, vilken jag fann mig böra särskilt framhålla vid uppdragande av riktlinjerna för utredningen, är otvivelaktigt av avgörande betydelse, då det gäller att främja en organisatorisk utveckling av länsstyrelserna.

Vid sidan av berörda spörsmål hava i den tidigare förda diskussionen kring bristerna i länsstyrelsernas organisation framför allt två omständigheter tilldragit sig uppmärksamhet. Särskilt har riksdagen med anledning av de iakttagelser, som av riksdagens revisorer gjorts vid granskningen av statsverkets tillstånd och behov, påtalat dels att vid länsstyrelserna partiell ledighet för befattningshavarna kommit till användning i betydligt större utsträckning än inom civilförvaltningen i övrigt, dels att befattningshavarna innehade bisysslor i en omfattning, som ansetts lända tjänsteutövningen till men.

Medan det sistnämnda av nu avhandlade spörsmål obestriddligen är av beskaffenhet att kunna öva inverkan på länsstyrelsernas arbetseffektivitet, är den förstnämnda av väsentligen tjänstgörings- och avlönings teknisk natur. Utredningen har i fråga om de partiella ledigheterna verkställt en ingående undersökning, som bekräftar de iakttagelser, som tidigare gjorts. Det har sålunda konstaterats, att inom vissa länsstyrelser — framför allt de allra största — de ledande befattningarna genom en dylik tillämpning av avlöningsreglementets bestämmelser varit dubblerade praktiskt taget hela året och att jämväl i övrigt sådan ledighet ifrågakommit i en utsträckning, som knappast förutsatts vid reglementsbestämmelsernas tillkomst. Förhållandet sammanhänger nära med den hittills onekligen alltför stela arbetsfördelningen mellan olika befattningshavare inom länsstyrelserna.

Vad bisysselsväsandet angår lär det icke kunna förnekas, att detta vid länsstyrelserna har en betydande omfattning, bland såväl högre som lägre befattningshavare. Den verkställda utredningen har sålunda ådagalagt, att under budgetåret 1934/1935 av 1,018 befattningshavare ett antal av 454 eller nära 45 % innehade bisysslor till ett sammanlagt antal av 955 eller i genomsnitt mer än 2 per befattningshavare. Till väsentlig del hänförde sig dessa bisysslor till uppdrag i taxeringsnämnd och prövningsnämnd, respektive 258 och 145. Det har vidare kunnat konstateras, att bisysslorna endast i för-

hållandevis ringa utsträckning föranlett tjänstledighet från innehavande befattning samt att de till en del kommit till utförande under tjänstetid, ehuru det därvid gällt, att compensation vunnits genom övertidstjänstgöring.

Vid utredningens igångsättande tillkännagav jag den uppfattningen, att vid översynen tillika borde tillses, att det överklagade mångsyssleriet avvecklades. Tyvärr har utredningen i detta avseende, trots beaktansvärda försök, icke lyckats att anvisa en generellt framkomlig väg för uppnående av en mera tillfredsställande ordning. Främst måste detta negativa resultat tillskrivas den omständigheten, att vårt beskattningssystem icke för närvarande anses kunna avvira medverkan från länsstyrelsetjänstemännen. Den logiska slutsatsen av dessa premisser, att vid sådant förhållande sagda medverkan borde åvägbringas därigenom, att uppgifterna i fråga tilldelas befattningshavarna såsom tjänsteuppdrag, kan icke realiseras utan en omläggning av taxeringsförfarandet och vad därtill hör. Utredningen föreslår emellertid vissa åtgärder för att inom den bestående ordningens ram sanera förhållandena. Vid remissbehandlingen har förslaget i denna del icke föranlett egentliga erinringar.

Jag är med utredningen ense därom, att för befattningshavarna vid länsstyrelserna icke böra i förevarande avseende uppställas andra eller strängare regler än för statsförvaltningen i allmänhet. Men å andra sidan innesluter denna ståndpunkt tillika, att befattningshavarna icke på grund av sin ställning böra tilldelas uppdrag, som kunna anförtros åt andra. Här lär kritikens kärnpunkt vara att söka. För min del måste jag finna det angeläget, att man visar återhållsamhet såväl vid medgivande av tillstånd till innehavande av annan befattning eller uppdrag, som också vid anlitandet av länsstyrelses befattningshavare för uppdrag, som det ankommer på länsstyrelse att meddela. Enahanda synes analogivis böra tillämpas vid Kungl. Maj:ts prövning av motsvarande frågor. Och som en undantagslöst giltig regel måste, på sätt lönenämnden framhållit, vid tillstånd till innehavande av befattning eller uppdrag uppställas, att tjänstledighet regelmässigt begagnas, då utövandet av bisyssla kräver minskning av den normala arbetstiden. Endast på detta sätt torde nödig kontroll kunna effektivt upprätthållas. Fullgörande under arbetstiden av utanför tjänsten liggande uppdrag bör sålunda icke medgivas. Jag anser mig hava så mycket starkare skäl att intaga denna ståndpunkt, som genom det förslag, jag avser att framlägga, antalet ordinarie befattningar i mycket avsevärd utsträckning ökas och de hittills i fråga om den icke-ordinarie personalen föreliggande ömmande omständigheterna sålunda icke längre komma att föreligga.

Vad till sist angår de av utredningen i detta sammanhang föreslagna åtgärderna i fråga om länsstyrelsetjänstemännens medverkan vid olika stadier av taxeringsarbetet, finner jag dem välbetänkta och ägnade att främja en utveckling i den riktning jag nyss angivit såsom önskvärd.

I detta sammanhang har utredningen berört ytterligare en fråga, till vilken jag här torde böra taga ställning. Jag äsyftar spörsmålet om kommissionärsverksamhetens ordnande. Utredningen har verkställt en närmare undersökning av de rådande förhållandena samt övervägt möjligheterna att förvandla kommissionärsfunktionerna till ett tjänstealliggande. Därvid har utredningen funnit en dylik omläggning otvivelaktigt komma att medföra behov av ökade arbetskrafter och för sin del ifrågasatt allenast den förändringen i nuvarande ordning, att på statsverkets bekostnad borde å länsstyrelserna tillhandahållas allmänheten tryckta blanketter till vanligen förekommande ansökningar av enkel beskaffenhet. Härigenom skulle allmänheten icke behöva anlita kommissionär för enkla ärenden. Lönenämnden har icke känt sig övertygad av utredningens argumentering mot en förändring av sagda verksamhet till tjänstealliggande.

Då man inhämtat, att under år 1934 kommissionärsarvodena uppgått till sammanlagt inemot 200,000 kronor, synes det mig uppenbart, att anledning föreligger att närmare överväga en förändring i av lönenämnden angivet syfte. Ett sådant övervägande har ock av nämnden påyrkats. Redan nu torde man böra provisoriskt vidtaga den av utredningen föreslagna anordningen att tillhandahålla blanketter för att såmedelst begränsa allmänhetens kostnader.

I propositionen uppdragas därefter riktlinjerna för en omorganisation. Där behandlas sålunda spörsmålen om begränsning av länsstyrelsernas arbetsuppgifter, beslutanderättens utövande, föredragningars ordnande, inbetalning av medel till länsstyrelserna samt vissa organisationsfrågor i övrigt. Utskottet får beträffande detaljerna härutinnan hänvisa till propositionen. Här må vara tillfyllest att återgiva departementschefens uttalande rörande föredragningens ordnande, då denna fråga med hänsyn till föredragandenas löneställning är av något större räckvidd än spörsmålen i övrigt.

Departementschefen anför i huvudsak följande.

Det förslag till ändrad ordning för föredragningen inom länsstyrelserna, som av utredningen framlagts, innefattar otvivelaktigt den ur allmän organisationssynpunkt betydelsefullaste delen av reformen och jag torde icke över-skatta räckvidden av detsamma, om jag däri ser ett viktigt bidrag till rationalisering av arbetet inom länsstyrelserna. Den nuvarande ordningen, vilken går tillbaka till 1918, har erfarenhetsmässigt visat sig icke kunna upprätthållas och jämväl måst modifieras genom särbestämmelser.

Såsom av redogörelsen framgår, förutsättas för närvarande som regel icke andra föredragande än avdelningschefer och länsassessorer, d. v. s. tjänstemän i lönegraderna B 30 och B 27. I praktiken har man utökat antalet föredragande dels genom att anförtro föredragning jämväl åt länsnotarier och länsbokhållare, dels ock genom att anlita icke-ordinarie tjänstemän i samband med partiella ledigheter. Häri föreslås nu den förändringen, att föredragningsskyldigheten normalt ombesörjes av ordinarie personal. Samtidigt hävdar utredningen det ur statsfinansiell synpunkt betydelsefulla kravet, att befattingshavare, som vid sidan av avdelningschefen bliva fullt sysselsatta med föredragning året om, böra erhålla länsassessors ställning och avlönas lägst enligt lönegraden B 26.

Den nuvarande ordningen bygger på en stelt utformad arbetsfördelning. Det ligger i sakens natur, att den förut berörda avsevärda arbetsökning, som inträtt, sedan denna organisation tillkom, framtvingat ändrade dispositioner. Det gäller nu att söka uppnå en anpassning av organisationen efter de faktiska förhållandena. Därvid synes det mig utan vidare klart, att det ligger helt utanför möjligheternas område att i detalj fastställa en enhetlig ordning, som skall kunna med samma fördel tillämpas i alla länsstyrelser, större och mindre, och under alla delar av året, oberoende av växlingarna i arbetsbelastningen.

Ett huvudvillkor för att organisationen skall visa sig hållbar, ser jag däri, att man i görligaste mån undviker att binda vissa arbetsuppgifter till viss tjänst. Arbetsbördan ensam bör för fördelningen bliva bestämmande. Den växlar, såsom jag redan framhållit, väsentligt de olika länsstyrelserna emellan och den växlar tillika inom en och samma länsstyrelse under olika årstider. Från denna utgångspunkt har jag kommit till den uppfattningen, vilken i denna del jämväl hävdats av utredningen, att det bör ankomma på länsstyrelsen själv att fördela arbetet mellan olika befattningshavare. Att därvid

ordinarie tjänster böra tillhandahållas i en utsträckning, som står i rimligt förhållande till de faktiska arbetsuppgifterna, synes mig vara ställt utom diskussion. Den enda grundsats, som vid sagda fördelning bör bestämt upprätthållas, är efter min mening, att de svårare och viktigare ärendena handläggas av de mest kvalificerade arbetskrafterna och att även i övrigt vid ärendenas fördelning å vederbörande befattningshavare hänsyn tages till dessas kvalifikationer.

Såsom jag redan antytt, har emellertid utredningen vid sitt ställningstagande utöver den allmänna anordning, åt vilken jag givit min obetingade anslutning, uppställt den fordran, att full föredragningssskyldighet icke skulle åligga befattningshavare i lägre tjänsteställning än länsassessors. Därvid har dock utredningen avsett, att assessorstjänster i lägre lönegrad än den nu fastställda skulle nyinrättas. Mot denna uppfattning hava starka gensagor framkommit från såväl statskontoret som civilförvaltningens lönenämnd. Statskontoret förklarar sig sålunda icke dela utredningens uppfattning, att föredragande hos länsstyrelserna i princip bör hava länsassessors tjänsteställning och håller före, att förefintligt behov av föredragandehjälp åt avdelningschefer och länsassessorer bör kunna i huvudsak tillgodoses genom att ytterligare länsnotarie- och länsbokhållartjänster inrättas. Lönenämnden framhåller likaledes, att bestämmelser böra meddelas av innehåll, att även länsnotarie har till allmänt tjänsteåliggande att fullgöra på föredragande ankommande göromål.

Inom statsförvaltningen i övrigt har en sådan regel, som den av utredningen uppställda, icke kunnat tillämpas. Såväl inom statsdepartementen som inom de centrala ämbetsverken omhänderhaves för närvarande föredragning av befattningshavare i till och med lägre löneställningar än den för länsnotarie bestämda. Inom domkapitlen utföras föredragningsgöromål av såväl stiftsnotarier som amanuenser. En sådan anordning har ur olika synpunkter visat sig praktisk och motiveras av den obestriddliga förekomsten av mål och ärenden av vitt skild svårighetsgrad. Jag kan icke inse, att denna förutsättning brister, när det gäller länsstyrelserna. Då jag sålunda icke kan dela den av utredningen hävdade uppfattningen och då ett tillmötesgående av det uppställda kravet för statsförvaltningen i dess helhet skulle vara ägnat att medföra mycket vittgående konsekvenser, utgår jag från att föredragningen efter av mig angivna huvudgrunder fördelas mellan olika befattningshavare.

Genom en dylik omläggning bortfaller det formella stödet för tillämpningen av bestämmelserna om partiell ledighet.

I samband med nu berörda huvudfråga har utredningen avhandlat även ett par detaljspörsmål, avseende dels länsarkitekts och vägingenjörers ställning inom länsstyrelsen, dels sättet för försvarsärendenas, framförallt ärendenas rörande civilt luftskydd, handläggning. I förstnämnda fråga biträder jag utredningens mening.

Vad den andra frågan angår, synes mig skäl hava anförts för att länsstyrelserna böra erhålla tillgång i erforderlig utsträckning till biträde, som besitter speciell kännedom om de förhållanden, som härvid avses. Ur vissa synpunkter skulle det otvivelaktigt varit en bestämd fördel, om för ändamålet kunnat, på sätt hittills i vissa fall skett, disponeras officerare på stat. Då det emellertid icke ansetts görligt att tillhandahålla sådan personal, har jag funnit mig böra godtaga utredningens förslag, att samtliga länsstyrelser utrustas med försvarsassistent, förordnad för viss tid av Kungl. Maj:t efter vederbörlig ansökan. Omfattningen av försvarsassistenten åliggande uppgifter synes icke oväsentligt växla inom olika länsstyrelser och jag har jämväl inhämtat, att behovet av försvarsassistentens medverkan kan förutsättas i allmänhet icke vara konstant utan efter ett eller annat år, sedan vissa

planlägningsarbeten slutförts, minskas. Under sådana förhållanden kan det uppenbarligen icke ifrågakomma att inrätta fasta arvodestjänster, utan bör den av utredningen förordade anordningen i princip följas. Jag vill tillägga, att jag, lika med utredningen, icke avser, att försvarsassistenten skall i länsstyrelsen inträda såsom självständig föredragande.

Enligt länsstyrelseutredningens förslag skulle föredragandena vid länsstyrelserna, därest de vore fullt sysselsatta av föredragningen, givas länsassessors tjänsteställning. Länsassessorstjänsterna skulle uppdelas i två grupper, nämligen assessorstjänster av 1:a klass med placering i lönegraden B 28 och assessorstjänster av 2:a klass med placering i lönegraden B 26. Nu befintliga tjänster skulle uppflyttas till förstnämnda lönegrad, medan 27 nya tjänster av 2:a klass skulle inrättas. I övrigt skulle de ordinarie befattningshavarnas löneställning lämnas orubbad.

Kungl. Maj:t har icke biträtt utredningens förslag i förevarande hänseende. I stället föreslås inrättandet av nya tjänster i lönegraderna B 24 och B 21. Beträffande detaljerna härutinnan får utskottet hänvisa till propositionen.

I fråga om den icke-ordinarie personalen har Kungl. Maj:t i anslutning till utredningens förslag framlagt vissa allmänna regler för personalens löneplacering, avsedda att åstadkomma en likartad placering vid de olika länsstyrelserna. Reglerna i fråga återfinnas å sid. 92 och 93 i propositionen.

Personalens antal, som närmare framgår av en å sid. 104 och 105 i propositionen intagen översikt, kommer enligt Kungl. Maj:ts förslag att uppgå till 1,029, därav 625 ordinarie och 404 icke-ordinarie. För närvarande utgör antalet 1,008, därav 468 ordinarie och 540 icke-ordinarie.

Den nya organisationen skall träda i tillämpning från och med den 1 januari 1938. Avlöningsstaten för nästa budgetår har uppställts med hänsyn härtill. Den slutar å ett belopp av 5,150,000 kronor. Till jämförelse må nämnas, att motsvarande siffra för innevarande budgetår är 5,004,000 kronor.

Den nuvarande länsstyrelseorganisationen tillkom år 1918. Under den tid, som därefter förflutit, har utvecklingen medfört en oavlatligt stegrad arbetsbörda för länsstyrelserna. Härigenom har självfallet icke kunnat undvikas, att organisationen utsatts för påfrestningar, som blottat brister av mer eller mindre allvarlig art. Det nu framlagda förslaget avser att i görligaste mån råda bot för dessa.

Utskottet.

De riktlinjer för omorganisationen, som av departementschefen uppdragits, hava icke givit utskottet anledning till erinran. Då emellertid åtgärder i fråga till överbärande delen äro av administrativ natur, har utskottet ansett sig sakna anledning att upptaga dem till utförligare granskning. Utskottet har endast velat framhålla angelägenheten av att vid organisationens genomförande tillses, att alla berättigade intressen på snabb och säker handläggning av förekommande ärenden tillgodoses samt att allmänhetens förtroende och tillit för länsstyrelserna vidmakthålles.

En detalj i det framlagda organisationsförslaget anser sig utskottet dock

böra närmare uppehålla sig vid, nämligen frågan om de kompetenskrav, som böra uppställas för erhållande av anställning såsom föredragande å landskontor. Departementschefen förordar härutinnan i överensstämmelse med länsstyrelseutredningens förslag, att med juris kandidatexamen i kompetenshänseende likställes statsvetenskaplig-juridisk examen. Såvitt utskottet kunnat finna synes det tillfyllest, att sistnämnda examen uppställas såsom minimikrav å föredragande å landskontoren. Utskottet delar sålunda icke de i motionen I: 256 uttryckta farhågorna. Den i motionen väckta tanken på en allmän översyn av behörighetsvillkoren för erhållande av högre tjänster inom statsförvaltningen finner utskottet däremot beaktansvärd, icke minst med hänsyn till att därigenom skulle kunna uppnås en enhetlig reglering av statsförvaltningens rekryterings- och utbildningsfrågor. Utskottet förväntar fördenskull, att Kungl. Maj:t uppmärksammar ifrågavarande spørsmål.

Såsom förut framhållits skall antalet länsassessorstjänster å ordinarie stat bibehållas oförändrat. Däremot föreslås inrättandet av 7 extra ordinarie assessorstjänster med placering i lönegraden B 27. Dessa tjänster äro avsedda för landskanslierna och landskontoren vid länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län ävensom för landskontoret i Västernorrlands län. I övrigt föreslås inrättandet av bland annat 2 länsnotariatstjänster av 1:a klass och 18 dylika tjänster av 2:a klass. Nämnda tjänster motsvara till antalet de av länsstyrelseutredningen föreslagna 27 assessorerna av 2:a klass. Den arbetsbörda, som åvilar omförmälda länsstyrelser, synes utskottet motivera, att assessorstjänster där inrättas. Att desamma upptagas såsom extra ordinarie har ej heller givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har emellertid kommit till den uppfattningen, att vid landskanslierna i Stockholms och Malmöhus län bör inrättas ytterligare en dylik tjänst i utbyte mot en av de för dessa län föreslagna länsnotariatstjänsterna av 1:a klass. Den relation beträffande arbetsbördan, som förefinnes de olika länen emellan, synes utskottet vidare tala för att jämväl å landskanslierna vid envar av länsstyrelserna i Älvsborgs, Västernorrlands och Norrbottens län inrättas en extra ordinarie assessorstjänst i stället för där föreslagna ordinarie länsnotarier av 2:a klass. Utskottet anser sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till det i motionerna I: 253 och II: 475 framställda yrkandet.

För landskanslister och landskontorister föreslås oförändrad löneställning. Såsom skäl härför har angivits pågående utredningar rörande omorganisation av åklagar- och uppbördsväsendet. Utskottet har icke kunnat undgå att finna det beklagligt, att spørgsmålet om ifrågavarande befattningshavares löneplacering icke kunnat bringas till en lösning. Skulle ytterligare uppskov av mera avsevärd omfattning bliva erforderligt, anser utskottet därför rimligt, att avlöningsförstärkning i en eller annan form beredes de befattningshavare, som hava den längsta tjänstgöringstiden. Det synes utskottet emellertid icke lämpligt, att riksdagen på sätt i motionerna I: 254 och II: 477 ifrågasatts utan vidare tillerkänner landskanslister och landskontorister med fem års stadigvarande tjänstgöring en löneförbättring av 300 kronor per år. Frågan här-

om är nämligen av den art, att den först bör efter erforderlig utredning bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Än mindre kan utskottet tillstyrka det i samma motioner i första hand framställda yrkandet om uppflyttning av befattningsarna i fråga till lönegraden B 17.

I detta sammanhang vill utskottet i anslutning till departementschefens uttalande framhålla, att vid ett ställningstagande till berörda avlöningsfrågor bör övervägas, huruvida icke de uppgifter, som åvila landskanslister och landskontorister, i viss utsträckning kunna överflyttas å befattningar av kansli-skrivar- och kontoristgrad.

De allmänna regler för den icke-ordinarie personalens löneplacering, som föreslagits av länsstyrelseutredningen och godtagits av Kungl. Maj:t, föranleda icke någon erinran från utskottets sida. Det måste betraktas som en icke oväsentlig fördel, att likformighet därigenom uppnås de olika länsstyrelserna emellan. Utskottet anser sig däremot icke, såsom i motionerna I: 254 och II: 477 föreslagits, kunna tillstyrka, att icke-ordinarie landskanslister och landskontorister i stadigvarande tjänst genomgående skulle placeras två lönegrader högre än Kungl. Maj:ts förslag i denna del innebär.

För försvarsärendenas, framförallt ärendenas rörande civilt luftskydd, handläggning skola länsstyrelserna enligt Kungl. Maj:ts förslag erhålla biträde av s. k. försvarsassistenter. Till innehavare av dylik befattning skall utgå dels ett årsarvode av 800 kronor, dels ock ett dagarvode av 8 kronor. Därigenom beräknas befattningshavarna vid tjänstgöring under helt år komma upp till ungefärligen samma ersättning, som utgår till flertalet rullföringsbefälhavare. Utskottet finner för sin del en dylik avvägning av försvarsassistenternas ersättning lämplig. Erinras må att försvarskommissionen på sin tid i avlöningshänseende jämställde ifrågavarande befattningshavare med rullföringsbefälhavarna, ehuru kommissionen förordade ett fast arvode utan dagarvode. Utskottet finner sig således böra avstyrka det i motionerna I: 255 och II: 476 framställda yrkandet om höjning av det föreslagna årsarvudet till 1,200 kronor.

Vid prövningen av medelsbehovet för avlönande av försvarsassistenter har utskottet uppmärksammat, att medel för avlönande av dylik assistent icke beräknats under överståthållarämbetets avlöningsanslag. Då det upplysts för utskottet, att försvarsassistent torde komma att anställas jämväl vid ämbetet, synes utskottet hinder icke böra möta för Kungl. Maj:t att under nästa budgetår anlita länsstyrelsernas avlöningsanslag för ändamålet. Någon anslagshöjning på grund härav påkallas icke.

Kungl. Maj:ts förslag i här ej särskilt omförmälda delar har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

- 1:o) att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag må
- a) godkänna följande personalförteckning för länsstyrelserna, att tillämpas från och med den 1 januari 1938:

Personalförteckning.
Tjänstemän å ordinarie stat.

L ä n	Löne- grad B 30		Löne- grad B 27	Löne- grad B 24		Löne- grad B 21		Löne- grad B 15		Löne- grad B 7		Löne- grad B 5	Löne- grad B 4
	Lands- sekreterare	Lands- kamrerare		Läns- notarie av 1:a klass	Läns- bokhållare av 1:a klass	Läns- notarie av 2:a klass	Läns- bokhållare av 2:a klass	Lands- kanslist	Lands- kontorist	Förste expeditions- vakt	Kansli- biträde	Expeditions- vakt	Kontors- biträde
Stockholms	1	1	2	1	1	2	1	12	6	1	5	3	12
Uppsala	1	1	2	1	1	—	—	4	4	1	2	1	2
Södermanlands ..	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1	2	1	3
Östergötlands ..	1	1	2	1	1	1	1	7	5	1	2	1	6
Jönköpings	1	1	2	1	1	1	1	6	4	1	2	1	3
Kronobergs	1	1	2	1	1	—	—	4	4	1	2	1	2
Kalmar	1	1	2	1	1	1	1	5	4	1	2	1	4
Gotlands	1	1	—	1	1	—	—	1	2	1	2	1	1
Blekinge	1	1	2	1	1	—	—	3	4	1	2	1	2
Kristianstads ..	1	1	2	1	1	1	1	4	4	1	2	1	3
Malmöhus	1	1	2	1	1	2	1	8	6	1	4	3	10
Hallands	1	1	2	1	1	—	—	3	3	1	2	1	2
Göteb. o. Bohus	1	1	2	1	1	2	1	8	5	1	4	2	8
Älvsborgs	1	1	2	1	1	1	2	7	4	1	2	1	5
Skaraborgs	1	1	2	1	1	1	—	4	4	1	2	1	4
Värmlands	1	1	2	1	1	1	1	6	4	1	2	1	3
Örebro	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1	2	1	3
Västmanlands ..	1	1	2	1	1	—	—	4	4	1	2	1	3
Kopparbergs ...	1	1	2	1	1	1	1	6	4	1	2	1	5
Gävleborgs	1	1	2	1	1	1	1	6	4	1	2	1	5
Västernorrlands	1	1	2	1	1	1	1	7	5	1	3	1	6
Jämtlands	1	1	2	1	1	1	—	5	4	1	2	1	3
Västerbottens ..	1	1	2	1	1	1	1	5	4	1	2	1	5
Norrbottnens	1	1	2	1	1	1	1	5	4	1	2	1	3

Tjänstemän å övergångsstat.

Befattning

Lönegrad

1 länsbokhållare av 2:a klass (Malmöhus län)..... B 21

1 skrivbiträde (Jönköpings län) B 2

Anm.: En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna vid länsstyrelsen i Jönköpings län skall hållas obesatt, så länge det å övergångsstat uppförda skrivbiträdet kvarstår i tjänst;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas under budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, *förslagsvis* kronor 478,500

Avlöningsstat.

1 landshövding (i Mal-			
möhus län)	kronor	23,500	
1 landshövding (i Göte-			
borgs och Bohus län)	»	23,500	
1 landshövding	»	21,000	
21 landshövdingar	»	441,000	
		<hr/>	
	kronor	509,000	
Avgå: pensionsavdrag, <i>för-</i>			
<i>slagsvis</i>	»	30,500	
		<hr/>	
	kronor	478,500	
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordi-			
naire stat, <i>förslagsvis</i>	»	3,091,000	
3. Avlöning till en lantränsmästare å över-			
gångsstat:			
a. Lön	kronor	2,500	
b. Ålderstillägg	»	500	
c. Tjänstgöringspennin-			
gar	»	1,300	
		<hr/>	
			4,300
4. Avlöningar till övriga tjänstemän å över-			
gångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	4,600	
5. Arvoden och särskilda ersättningar, be-			
stämda av Kungl. Maj:t:			
a. Ersättning till sak-			
kunniga till biträde			
vid utredningar m. m. kronor	10,000		
b. Ersättning till för-			
svarsassistenter, <i>för-</i>			
<i>slagsvis</i>	»	60,000	
		<hr/>	
			70,000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar			
m. m.	kronor	1,268,000	
b. Avlöningsförhöjnin-			
gar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	66,000	
		<hr/>	
			1,334,000
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och			
icke-ordinarie tjänstemän:			
a. Avlöningsförstärk-			
ning till landssekre-			
terare och landskam-			
rerare	kronor	124,000	
b. Provisoriskt dyrorts-			
tillägg m. m., <i>förslags-</i>			
<i>vis</i>	»	42,600	
		<hr/>	
			166,600

Summa förslagsanslag kronor 5,149,000

- c) till *Länsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,149,000 kronor.

2:o) att följande motioner, nämligen

inom första kammaren:

nr 253 av herr N. Holmström m. fl.,
nr 254 av herr C. Bengtsson m. fl.,
nr 255 av herr N. Holmström och
nr 256 av herr G. Ehrnberg m. fl.; samt

inom andra kammaren:

nr 475 av herr M. Skoglund m. fl.,
nr 476 av herr M. Skoglund m. fl. och
nr 477 av herr G. Arnemark m. fl.

må, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet anfört, icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Hansén*, *Asplund*, *Borell*, *Nilsson* i Landeryd, *Holmström*, *Lindström*, *Magnusson*, *von Heland* och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Strindlund*, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Andersson* i Södergård, *Isacsson* och *Olsson* i Staxäng.

Reservationer:

1:o) av herr *Holmström*, som med instämmande i vad utskottet anfört rörande landskanslister och landskontorister ansett, att utskottet bort tillstyrka, dels det i motionerna I: 253 och II: 475 framställda yrkandet om godkännande av den av länsstyrelseutredningen uppgjorda personalförteckningen, dels ock det motionerna I: 255 och II: 476 i enlighet med nämnda utrednings förslag framställda yrkandet om höjning av årsarvodet till försvarsassistenterna till 1,200 kronor;

2:o) av herr *Nilsson* i Malmö;

3:o) av herr *Jonsson* i Eskilstuna;

4:o) av herr *Olsson* i Staxäng.